

BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

EYLEM ARAŞTIRMASI

1

KAZANIMLAR

- Eylem araştırmalarının ortaya çıkış nedenini ve felsefi temelini aıklayabileceğiz
- Eylem araştırmalarının araştırma sorularını belirleyebileceğiz
- Eylem araştırmalarını aşamalarına uygun olarak yrtebileceğiz
- Anlatı araştırmalarını yrtebileceğiz.

EYLEM ARAŞTIRMASI NEDİR ?

- Günümüzde öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki yeterlikler arasında gösterilen eylem araştırması, geliştirilmesi gereken durumla doğrudan ilgili kişilerin araştırmacı olarak çalışmasını gerektiren önemli bir araştırma türüdür. Geliştirmeye, iyileştirmeye odaklıdır.

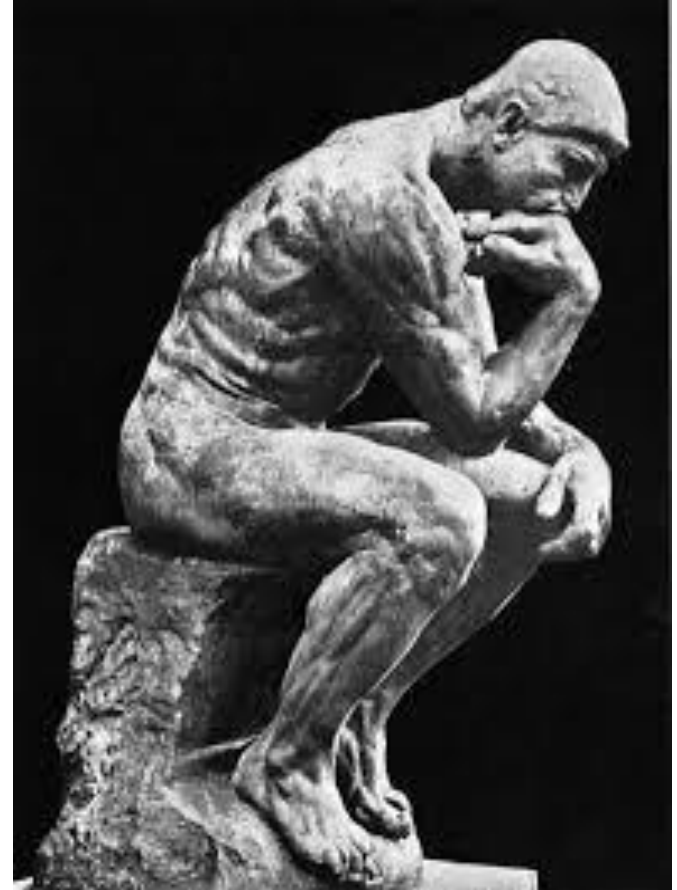
EYLEM ARAŞTIRMASI NEDİR ?

- Eylem araştırması, kişilerin kendi mesleki eylemleri hakkında araştırma yapmaları ve deęiŐim için eyleme geçmeleri temelinde gerçekleŐen **sistematik** bir müdahale sürecidir.(costello,2007)
- Eylem araştırması bir sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliŐtirme çalıŐmasıdır.

EYLEM ARAŞTIRMASININ FELSEFİ TEMELİ

- Eylem araştırması, gelişiminin mesleki uzmanlıkların doğal bir parçası olduğu görüşüne dayalıdır.
- Örneğın öğretmenlik mesleği gelişimin her zaman olası olduğu karmaŐık süreçleri içerir . Öğretmenlik mesleği ile ilgili eylemlerin belirlenmesi ve alışkanlık haline gelmesi, her zaman yapılan işlerin karmaŐıklıđını gidermektedir ve bu işleri rutin işlere dönüŐtürmektedir.

EYLEM ARAŞTIRMASI KİM İÇİN UYGUNDUR ?

- **Eylem araştırması,** geliştirilmek /incelenmek istenen süreçle doğrudan ilgili kişiler için uygundur.
- Bu bağlamda herhangi bir uzmanlık alanında çalışan her birey mesleki açıdan karşılaŐtıđı sorunları çözmek ya da yaptığı işin niteliğini arttırmak için eylem araştırması yapabilir.
- Sınıfta ve okulda yaşanan problemlere daha nesnel ve akılcı çözümler üretilmesini sağlayan bir araçtır.

EYLEM ARAŐTIRTMASININ ÖZELLİKLERİ

- Eylem araştırması araŐtırılan durumun içinde bulunan, bu durumla doğrudan ilgili bulunan kişiler tarafından yapılır.
- Eylem araştırması her gün yapılan işlerle ilgili bir sorunun farkına varılması ya da ortaya çıkmasıyla başlar.
- Eylem araştırması yapılarak çözümler geliştirirken bu çözümler durumla ilgili genel kabul gören evrensel değerlere uygun olmalıdır.
- Eylem araştırması istenen sonuca ulaşılması için kullanılabilen en verimli ve akılcı çözümler üretilerek yapılmalıdır.

EYLEM ARAŞTIRMASI VE DİĞER YÖNTEMLER

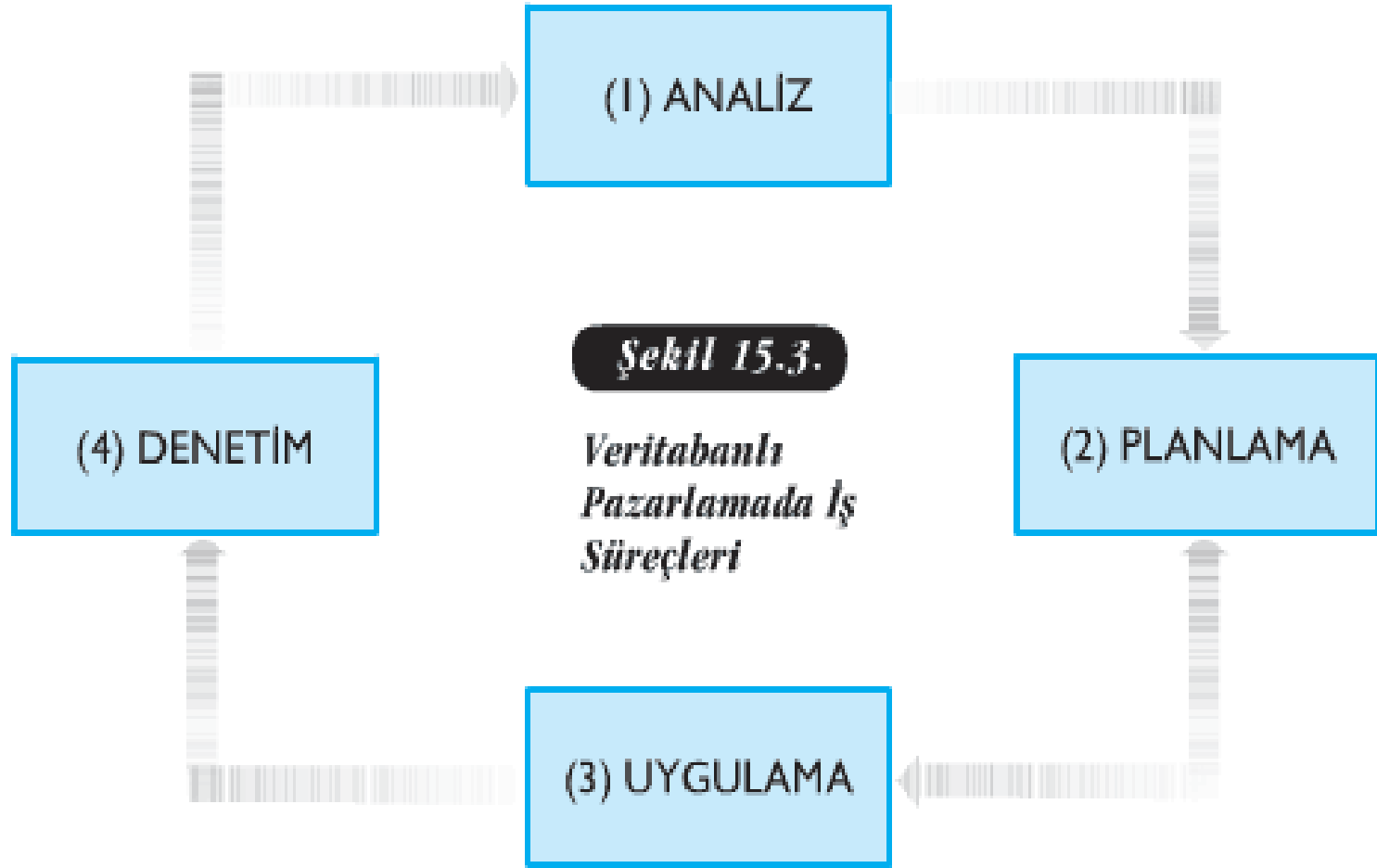
Eylem Araştırması	Diğer Araştırma Yöntemleri
Yerel sorunları çözmeye odaklı	Durumları sınaama, genelleştirilebilir bilimsel bilgiler üretmeye odaklı
Araştırmanın yürütülebilmesi için çok fazla eğitim gerekmez	Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli ve yeterli düzeyde eğitim alınması zorunludur
Araştırmacı sorun bağlamının içinde bir kişidir	Araştırmacı genellikle sorun bağlamının doğrudan içinde değildir
Genellikle sorun durumuna özgü yeterlikte araştırmacının geliştirdiği veri toplama araçları kullanılır	Genellikle uzmanlar tarafından geliştirilmiş ya da denetlenmiş veri toplama araçları geliştirilir
Araştırmanın bulguları ve sonuçları araştırma bağlamının özelliklerine ve değerlerine göre yorumlanır	Araştırmanın bulguları ve sonuçları evrensel özellikler ve değerlere göre yorumlanır
Kasıtlı örneklem üzerinde çalışılır	Örneklemin seğkisiz olması tercih edilir

EYLEM ARAŞTIRMASININ AŞAMALARI

- Eylem araştırmalarının aşamaları kağıt üzerinde basit görünür. Ama gerçekte hayatın karmaşıklığı nedeniyle olaylar nadiren planlandığı gibi gider.
- Her eylem araştırması kendi özelliklerine göre diğerlerinden farklılaştığı için eylem araştırmasının aşamaları kesin ve değişmez değildir.
- Eylem araştırmasının eğitim sistemine katkı getirmesi için araştırmacıların araştırma sonuçlarına göre belirledikleri doğru ve hatalı uygulamalarını saklamadan paylaşmaları gerekmektedir.

EYLEM ARAŞTIRMASININ AŞAMALARI

EYLEM ARAŞTIRMASININ AŞAMALARI

- **BaŐlama Noktasının (Sorunun) Bulunması**
- **Sorunun Tanımlanması**
- **Çözümlerin Geliştirilmesi**
- **Çözümlerin Uygulanması Ve Sonuçların Değerlendirilmesi**
- **Sonuçların PaylaŐılması**

EYLEM ARAŐTIRMASINDA EVREN VE ÖRNEKLEM

- Eylem araştırması problemle doğrudan ilgili kişilerle gerçekleŐtirilir. Dolayısıyla ele alınan problem, problemin çözümü için geliŐtirilen öneriler, elde edilen bulgular ve sonuçlar hep bu kişilerle ilgilidir.
- Özel tanımlı, kasıtlı bir grupla gerçekleŐtirildiđi için eylem araŐtırmalarında genellikle evren ve örneklem aynıdır.
- Bu yöntemle genellenebilir sonuçlara varmak zorunlu değildir ve bazen olası da değildir.

EYLEM ARAŐTIRMASINDA VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

- Eylem araŐtirmasında veriler hem nicel hem de nitel yöntemlerle toplanabilir.
- AraŐtırmada daha geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşmada mümkünse birbirini tamamlayacak veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanılması, veri toplamada zenginleştirme olarak da bilinen çeŐitlemenin sağlanması daha uygun olacaktır.
- Çözömlmeler dikkate alınmalı ve uzman görüşü alınmalıdır.

EYLEM ARAŞTIRMASININ SONUÇLARI:İÇ VE DIŐ GEÇERLİK

- Eylem araŐtırmalarına araştırmacı yanlılığının karıŐması olasılığı çok yksektr. Bu nedenle araŐtırmanın planlanması, ykrtlmesi, verilerin toplanması, çalıŐma grubunun belirlenmesi, varsa deneysel iŐlemlerin ykrtlmesi, verilerin çzmlenmesi vb. tm aŐamalarda uzmanlardan grlŐ almak araŐtırmanın tutarlı ve amacına uygun olarak ykrtlmesini sağlayacaktır.
- Eylem araştırmalarının, genellikle kycuk gruplar üzerinde ve kasıtlı rneklerle ykrtldüğu iwin dıŐ geçerliliği zayıftır.

EYLEM ARAŞTIRMASININ KALİTESİNİ BELİRLEYEN ÖLÇÜTLER

- **Nesnellik, geçerlilik ve güvenlik** araŐtırmaların kalitesini gösteren önemli ölçütlerdir. Bu ölçütlerin sağlanması araŐtırmanın kaliteli olduğunu gösterir ve araŐtırmalar arasında **kıyaslama, karşılaştırma** yapılmasına olanak tanır

- Fakat eylem araştırmasının kalitesi ile ilgili bir değerlendirme yapmadan önce göz önüne alınması gereken çok önemli **iki** konu vardır.
- I. **Birincisi** eylem araştırması sürecinin yapılan iç ile doğrudan ilgili olması ve yapılan işin bir takvime bağlı olması nedeniyle üretilen çözümün içerdiği uygulamaların ve araçların geçerliğini sınamak için yeterli zaman olmamasıdır.
- II. **İkincisi** ise işin içindeki kişinin belirlediği sorunun ve dolayısıyla değişkenlerin tanımları büyük olasılıkla değişmiş olabilir.

KALİTELİ EYLEM ARAŞTIRMALARI
YAPABİLMEK İÇİN AŞAĞIDA
VERİLEN DİĞER ÖLÇÜTLERİN DE
GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI
ÖNERİLEBİLİR:

1. Farklı bakış açılarından yararlanmak
2. Araştırma sonuçlarının sorunun çözümü olup olmadığını sinamak
3. Etik kanıtlar
4. Uygulanabilirlik

ANLATI (NARRATIVE) ARAŞTIRMASI

Anlatı araştırması nedir?

- Anlatı araştırmaları, insanların bir konuya veya duruma iliŐkin deneyimlerini yaŐamıŐ oldukları hikayeler ile inceler.

AraŐtırmacılar veri toplarken katılımcıların deneyimlerini yazılı veya sözel olarak hikaye ederek onların yaŐadıkları deneyimleri ve bunlara yükledikleri anlamları inceleme konusu yaparlar.

ANLATI ARAŞTIRMASI AŞAMALARI

Araştırma amacının ve incelenecek olayın belirlenmesi

Bu olaya iliŐkin deneyimi olan araştırma katılımcılarının belirlenmesi

Araştırma sorularının belirlenmesi

AraŐtırmacının rolünün belirlenmesi ve gerekli izinlerin alınması

Veri toplama yöntemlerinin belirlenmesi ve verilerin toplanması

Hikayenin düzenlenmesinde araştırma katılımcısı ile iŐbirliĐi sağlanarak araŐtırmada yazılan hikayenin doğrulanması

AraŐtırmanın raporlaŐtırılması

ANLATI ARAŞTIRMASI TÜRLERİ

- Anlatı araştırması farklı türlerde olabilir. AraŐtırmada hikayenin kimin tarafından yazıldığına göre farklı normlar olabilir.
- **Otobiyografi** çalışmalarında, deneyimlerin sahibi olan kiŐi hikayeyi anlatır.
- **Biyografi** çalışmalarında başka bir kiŐinin deneyimleri araştırmacı tarafından sunulmaktadır.
- **Hayat hikayesi** çalışmalarında bir kiŐinin tüm yaşam sürecindeki deneyimleri detaylandırılarak anlatılmaktadır.
- **KiŐisel hikayeler** ise kiŐinin belirli bir zaman diliminde veya belirli bir olaya iliŐkin deneyimlerine yer verilmektedir.

ANLATI ARAŐTIRMASINDA VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

- Alan Notları
- Günlük Kayıtları
- Görüşme
- Hikaye Anlatma
- Yeniden Hikayeleştirme
- Sözel Tarih
- Mektup Yazma
- Otobiyografik ve Biyografik Yazı
- Diğer Alıntı Veri Kaynakları

KAYNAKÇA

- Bilimsel Araştırma Yöntemleri Kitabı
- Yazarlar : Şener Büyüköztürk
Ebru Kılıç
Özcan Erkan Akgün
Şirin Karadeniz
Funda Demirel

HAZIRLAYANLAR

SERHAT BAYRAM

MAHSUM AKAR

HALİL BAYAT

EYYÜP ŞENATEŞ